

Handwritten notes in Georgian script at the top of the page, including the word 'საბჭოთა' (Soviet) and other illegible characters.

№ 14

19 აპრილი 1915 წ.

მიიღება ხელის მოწერა

წლიური ფასი

≡ 5 მან. ≡

ყოველ კვირეული საზოგადო. ეკონომ.

ცალკე ნომერი 10 კაპ.

მიური და სალიტერატურო შუხანლი

რედაქცია ღიაა 9—3 საათამდე.

წელიწადი მმოტხე

მისამართი: თბილისი, Габаевский пер. № 3 რედაქცია „კლდე“. დეპეშისა: თბილისი კლდე.

62589

ს ა რ ჩ ე მ ი:

1. ამის წარადქსი. 2. სსსჯსო სსსწაულებდის რეფორმის გამო.—სანდრო შვილისა.
3. სჯჯსოფხედო კამპნია დასაკლეთ ასმარეზზე.—დიოგენისა. 4. ამი და რუსეთის
- საკლესიო საკითხი.—რ. გესი. 5. სიუვარულის უვაილი (ზღაპარი).—ინ-ბანისა. 6.
- უზრუნველ ქართუელის დღიურიდან.—გ. ახ—ელისა. 7. ჰრესა. 8. სხვა და სხვა ამუ-
- ბი. 9. თაღიზას შიქე ქართულ სტენაზე.—დ. კ—ძისა. 10. ჰროვინციის ცხოვრება.
- იმერელისა. 11. წერილი რედაქციის მიმართ.

ხელის ყუმბარების სროლა ინგლისურ თხრილებთან.

ომის პარადოქსი

მოელი ქვეყანა ამბობს და აქსიომადაც მიაჩნია, რომ პატარა სახელმწიფოები და ერები უეჭველად მიემხრობიან იმ მხარეს მებრძოლთა, რომელიც გამარჯვებებს თვალსაჩინოდ და გამოირკვევა საბოლოოდ, იმარჯვებს საშოა კავშირი, თუ სამთა შეთანხმება. მხოლოდ მაშინ გამოჰყოფენ თავიანთ ხიშტიან პრეკულენტს—ბულგარეთი, საბერძნეთი, რუმინია და სხ. და სხ. რომ სულამდის ჩაჰყენენ დამარცხებულს და გემრიელი რამ ლუკმა დასცინცლონ გამარჯვებულს მხარეს.

ჩვენის აზრით, ეს არ შეეფერება არც პოლიტიკურს და არც უბრალო ლოლიკურს მსჯელობას და პატარა სახელმწიფოები არც ამართლებენ თავისი ქცევით ზემო აღნიშნულ აზრსა.

პატარა სახელმწიფოთა და ერთა ბედი მთლად დამყარებულია დიდ სახელმწიფოთა ქიშპობაზედ, მათ ძალთა წონა-სწორობაზედ, თორემ უკანასკნელნი რომ შეთანხმდნენ, ან დაირღვეს წონა-სწორობა—პატარა სახელმწიფოები იძულებულნი იქმნებიან აღი-

გავონ პირისაგან მიწისა და შთანთქმულ იქმნენ დიდებისაგან.

სწორედ ამიტომ პატარა სახელმწიფოთ უნდა უხაროდეთ პოლიტიკურის სიხარულით ომის გარძელება, რომ დიდები დასუსტდნენ ერთის მხრით და მეორე მხრით არ დაირღვეს წონა-სწორობა რომელიმე მათგანის საბოლოო გამარჯვებით. სწორედ ამით აიხსნება ბულგარეთისთანა პატარა და შორსმკვრეტელ სახელმწიფოთა ორქოფობა. რა ხელსაყრელია მისთვის სრული გამარჯვება ან გერმანიისა, რომელიც მასაც ისე ჩაჰყლაპავს, როგორც ბევრი სხვა ჩაუყლაპია, ან მოკავშირეთა გამარჯვება რად ენდომება, რომლის წინაშე წინდაწინვე თრთის ჯერ გაუმარჯვებელისა.

პირიქით, პატარა სახელმწიფოთა მოხერხებული პოლიტიკა, თუ კი მახედ დამოკიდებულია რამე ყოველთვის ეცდება იქითკენ გადაზაროს თვისი სიმპატიები, ვინც მარცხდება მისი აზრით, რომ უფრო ხელი შეუწყოს ომის გარძელებას და წონა-სწორობის აღდგენას. ისინი უნდა თამაშობდნენ როლს აბრისას, რომელიც ბედის სასწორის იმ ჯამზედ დაეცემიან, რომელიც მალა იწვეს.

სახალხო სასწავლებლის რეფორმის გამო

გაზეთები გადმოგვცემენ, რომ ამ დღეებში დასრულა თავისი მუშაობა პირველ დაწყებითი სახალხო სასწავლებლის მოსაწესრიგებლად სამინისტროსთან შემდგარმა კომისიამ.

კომისიის აუცილებელ საჭიროებათ უცვნია პირველდაწყებითი სასწავლებლების გარდაქმნა, გამაცოცხლებელ საჭიროებათა შეტანა და ამ აზრით თავისი შეზღუდულება და სურვილებიც წარუდგენია მინისტრისათვის. უნდა ითქვას, რომ ის ზომები, რომელიც სასურველად უცვნია კომისიას, თანაგრძნობის ღირსია.

მისი აზრით—სკოლამ უნდა გაუღვიძოს და განუვითაროს მოსწავლეს ცნობისმოყვარობა, არ უნდა დაუხშოს გონება უაზრო და უსულო მასალის გაზეპირებით, არამედ უნდა განუვითაროს ბუნებრივი ნიჭი. პირველდაწყებითა სასწავლებელში ისეთი მომზადება უნდა მისცეს ბავშვს, რომ უკანესკენს შეეძლოს საშუალო სასწავლებელში გადასვლა. რუსული ენის პროგრამაში შეტანილი

უნდა იყოს სისტემატიური ელემენტარული შესწავლა ბუნებისა, სამშობლო გეოგრაფიისა და სამშობლო ისტორიისა. სკოლაში ცოდნის მიღებას ხელს უნდა უწყვედეს და ემსახურებოდეს სწავლა სკოლის გარეშედაც. ამ აზრით კი კომისიის საჭიროდ უცვნია მოეწყოს კურსები მოზრდილთათვის, ექსკურსიები ვაიმართოს სისტემატიურად სოფლად საზოგადო კითხვა სასარგებლო საგნებიდან და სხვა განმანათლებელი გასართობები.

განახლებული სასწავლებლისა და ყველა ამ კეთილ სურვილთა განხორციელებისათვის საჭიროა უფრო მომზადებული მასწავლებელი, მათი მატერიალური უზრუნველყოფა და უკეთეს პირობებში ჩაყენება ამისთვისაც ჯეროვანი ყურადღება მიუქცევია კომისიას.

ყველაფერი ეს, ვიმეორებთ, თანაგრძნობის ღირსია, მაგრამ არ შეგვიძლიან რუსული პრესის ერთი სამართლიანი შენიშვნა არ გავიმეოროთ და ერთიც ჩვენი მხრით არ დავეუბატოთ. ყველაფერი

ის, რაც სასურველ და აუცილებელ საქიროებათ უცნია კომისიას— ისეთი კეშმარტებანი არიან, რომელთაც დიდხანია იცნობს რუსეთის საზოგადოება და დიდხანია იბრძვის მათ განხორციელებისათვის. ჯა თუ ვისმეს დღემდე ეჭვი შეჰქონდა მათ სარკებლობაში და ეწინააღმდეგებოდა მათ განსახიერებას— ეს ისევ სახალხო განათლების სამინისტრო კახლდათ. მას შეჰქონდა სასწავლებელში უსულო ფორმალისტიკა, ტენის გამლაყებელი უციკოცხო ააგნები. მოხელეთა ერთგულებით სისტემატიურად ადევნიდა სასწავლებლიდან ყოველივე საღ მიმართულებას, სიკოცხლით სავსე ცოდნას, სკოლის გაჩემე სწავლა, სახალხო კითხვები— ხომ დევნილნი და ტანჯულნი იყო დღემდის.

დღეს კი სხვა სიო სისინებს სამინისტროს მიდამოებში. საქიროა მხოლოდ სურვილი და პროექტი საქმედ იქცეს, მათ კანონის, იძულებითი ხასიათი მიეცეთ, რომ უკუღმართობას საუკუნოებით მიჩვეული აღმასრულებელი მექანიზმი, მოხელეთა იერარქიის სახით, შეინძრეს მის განსახორციელებლად.

შედგენა და ცხოვრებაში გატარება ახალი პროგრამებისა პირველ დაწყებითი სასწავლებლებისათვის გამოთქმულ ზრუნვათა და განზრახვათა— ხალხრულება გვაჩვენებს, თუ რამდენად გულწრფელ და ნათელ გზაზე სდგას სამინისტრო. ჩვენ კიდევ ერთი მოვლენა გვანტერესებს, რომლის უყურადღებოდ დატოვება შეუძლებელი უნდა იყოს. ჩვენ ჯერ დაწვრილებით ცნობებიარა გვაქვს, მაგრამ როგორცა სჩანს გაზეთებ დან ლაპარაკი ყოფილა მხოლოდ რუსულ, უკეთ რომ ესთქვათ ველიკორუსულ სკოლების შესახებ.

არ ვიცით, რა აზრით უნდა ხელმძღვანელობდეს სახელმწიფო მოღვაწე, რომ გვერდი აუხვიოს იმ წარმოდგენელ უბედურობას, რომელშიაც იყვენ და არიან ეგრეთ წოდებული „ინოროდცების“ სკოლები რუსეთში.

თუ ტანჯული იყო რუსეთის სკოლა, ერთი ათჯერ და ასჯერ იტანჯებოდა პატარა ერების სკოლა, რადგან მანენ მიმართულება აქ ორკეცდება და კონსერვატულ აზრებს ოფიციალურ ნაციონალიზმით შობილი პოტიკაც ზედ ერთოდა გაუგებარი და ბევრის არა კარგის მთქმელი ხდება დღეს, მეტადრე დღეს, ასეთი სიჩემე ასეთ საზოგადოებრივ წყლულის წინაშე.

რა სარჩულიც უნდა ედოს მას იგი ბევრი რამის მთქმეოია და მითი დაინტერესებული პატარა ერები, ფხიზლად უნდა მოექცნენ ამ საკითხს და ნათელი წარმოდგენა იქონიონ მის შესახებ. ეს ყოველად საქიროა ერის შეგნებულ მუშაობისათვის სწავლა-განათლების საქმეში, რომლის საღ მსვლელობა გასაღებია საღ ეროვნულ პოლიტიკურ-სოციალურ ცხოვრებისათვის.

სანდროშვილი.

საგაზაფხულო კამპანია დასაუღეთ ასპარეზზე

დღევანდელ დღეს, როდესაც საზამთრო კამპანია დასრულდა, ყველას ცნობისმოყვარეობა გავლენიდა, თუ რას მოგვიტანს გაზაფხულიო. ზამთრის კამპანია ომის ასპარეზზე მაინცა და მაინც არაფრით იყო აღსანიშნავი, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ მოკავშირეთა მეტად მწირს ცნობებს, ამდენსა და ანდენ მეტრზე წავიწიეთო. საბოლოო შედეგი ამგვარი „წინსვლისა“ გახლავთ ის, რომ მუდამ „მდგომარეობა“ ისევ უცვლელად რჩებოდა. ხანგრძლივი დუმილი, რაც კალესკენ ლაშქრობის შემდეგ ჩამოვარდა, ამგვარი კანტი კუნტი ზარბაზნების დუელით ირღვეოდა. სამხედრო მიმომხილველნი და მათ შორის „რუსკ. სლოვოს“ ცნობილი მიხაილოვსკი ბევრჯელ გადასცდა ობიექტივობის საზღვარს

რომ ძალია გერმანიისა როგორც აქეთ, ისე დასავლეთ ასპარეზზე სამუდამოდ დართგუნვილია. ომის ინიციატივა ეხლა მოკავშირეთა ხელში გადავიდა და მალე დადგება საზოგადო შეტევის წამიცაო. იყვენ ზოგიერთნი, რომ ამგვარ დასკვნას ჯერ კიდევ ნაადრევად სთვლიდნენ. „რუს. ვედ.“ სამხედრო მიმომხილველი, ოგლინი, მაგალითად, ცოტა ეჭვის თვლით შეჰყურებდა ასეთს წინასწარმეტყველებას. დეპეშათა სააგენტოც თითქოს მხოლოდ იმას გვიკარნახებდა, რომ „აღსასრულის“ დღეც მოახლოვებული იყო, როდესაც ოშ-ანადენ მახვილით ჩამოვარდება სანატრელი ზავი. ამასობაში კი მოკავშირენი აძლიერებდნენ ბრძოლის ასპარეზს. ფრანგების რწმუნებით ეხლა სულ სხვა ხანა იყო. პირველად გერმანელებს გამარჯვება იმიტომ ჰხვდათ

სწრაფად, რომ მომზადებულნი იყვნენ. ესლა ჩვენ შეერთებული ძალებით ორჯელ აღვემატებით გერმანელებს. ამას გარდა ათჯერ მეტი საომარი სამზადისი გვაქვს. ვიდრე ომის პირველ დღეებშიო ამ ხმას ადასტურებდა ინგლისის ჯართა მთავარ-სარდალი ფრენჩი. დებეშათა სააგენტოს ცნობით ლლოიდ-ჯორჯს სათემო პალატისთვის სარდლის პირით გადაუცია, რომ მთელ ზამთრის პერიოდში ჩვენ მოვასწარით გერმანელთა საწინააღმდეგოდ 36 დივიზიაო. სამხედრო იარაღი დიდძალი მოკვრიბეთ. თუ დავუჯერებთ მიხაილოვსკის, აქ ანგარიშში არ შედიოდა ინდოეთის ჯარები. ყოველივე შემთხვევაში ოფიციალური ცნობების მიხედვით კონტინენტზე ლორდ კიტჩენერს აბარია 24 დივიზია; მეორე არმია ჰამელტონის მეთაურობით დარდნელისაკენ გაუგზავნიათ. ნაწილი ამ არმიისა ეგვიპტეში გადუსხავთ, ნაწილი კიდევ კუნძულ ლემნოსზე, ხოლო მესამე ნაწილი იმავე არმიისა სატრანსპორტო გემებზე იმყოფება ეგვიპტის ზღვაში. მათსადამე, ინგლისელთა მუქარა ცარიელთა სიტყვები არ ყოფილა. სამხედრო იარაღიც ინგლისში იმავე ოფიციალურ ცნობებით ცხრამეტჯერ მეტი ყოფილა, ვიდრე ომის დაწყებამდე, ე. ი. იმდენი, რაც თითქმის 114 დივიზიას ეყოფოდა.

ესხდია, ასეთი ცნობების შემდეგ, ყველა დარწმუნებული უნდა ყოფილიყო, რომ მოკავშირეებს ხელთ ჩაუვარდებოდათ ომის ინიციატივა. მაგრამ გაზაფხულმა სულ სხვა ყვავილები გამოიღო გერმანელთა მხრით დიდი ხნის დუმილს მოჰყვა ჯერ არ ნახული უმაგალითო ქუხილი. ჯერ დებეშათა სააგენტომ ამ ათიოდე დღის წინ გვაუწყა, გერმანელები დასავლეთ ევროპის ასპარეზზე დიდძალ ჯარს უყრიან თავსაო; ამას მალე ოფიციალური ცნობებიც

მოჰყვა და უეცრივ, ცხრა აბრილს, საშინელი იერიში დად მიიტანეს ბელგიის დასავლეთ ნაწილში, სახელდობრ იპრთან, სადაც შემოდგომის დამღვეს მრავალთაღი სისხლი დაიღვარა. აქ მოკავშირეთა ცენტრში დაით მარცხებულნი იყვნენ ფრანგები, მარცხენა ფრთაზე იხესისაკენ ბელგიელებს ეკავა, ხოლო მარჯვენა ფრთაზე გამაგრებულები იყვნენ ინგლისელები. ამ რეზულტატით იერიშის დროს გერმანელებმა მოიხმარეს ახალი გამოგონილი ზარბაზნის ტყვიები, რომელნიც გამკლამისთანავე სულის შემსუთავს გახს უშვებენ. გერმანელთა გაფითრებულ იერიშმა ის ნაყოფი უ გამოიღო, რომ მოკავშირეთა ჯარები გაარღვიეს და ერთი ერთმანეთისაგან დაუშორებიათ. შემდეგ დღეებშიც არ შეწყვეტილა სისხლის დგრა. ომმა მკაცრი სახე მიიღო. გერმანელები ესროდნენ ინგლისელთა კანადიელ ჯარებს და საშინლად დაამზარადეს. თვით ფრენჩის სიტყვით მთელი თხრილები სავსე დახოცილთა გვამებით. გერმანელთა ილაშქარის მეორე ნაწილმა გაარღვია ფრანგების ჯარი. მალე ბრძოლა მთელს დასავლეთ ასპარეზის ხაზზე გაიმართა. გერმანელთა უმთავრესი იერიშები მიუახვეთ ინგლისელებზე. სულ შემსუთველ გაზთან ყუმბარებს უშენენ და იერიში იერიშზე მიაქვთ. ინგლისელები თავდაცვის გზას ადგიან და ჯერჯერობით შორსაა ის მომენტი, როდესაც ომის ღმერთი ინიციატივას მათ გადაუღოცავს. ასეთი სახით დაიწყო საგაზაფხულო კანპანია დასავლეთ ასპარეზზე და როგორ დამთავრდება იგი, გამართლდება თუ არა ზოგიერთ წინასწარმეტყველთა და განსაკუთრებით „Times“-ის რწმუნება, რომ ომი ზაფხულის პირველ რიცხვებში გათავდება გერმანელთა სრული დამარცხებითაო, ამას ახლო მომავალი დაგვანახვებს.

ლიოგენი.

ომი და რუსეთის საეკლესიო საკითხი

ესლანდელ ომს ყველა მებრძოლი მხარე „განმათავისუფლებელს“ ეძახის, რადგან ყველასა ჰგონია, რომ განთავისუფლება მხოლოდ მისაგან შეიძლება და არსებით მეორის მხრიდან, ყველასა ჰგონია რომ განთავისუფლება მხოლოდ მისი სუვერენობის დამორჩილებათა. ასე ჰგონია არა მარტო მართლაც თავისუფლების მოყვარულ ინგლისს, არამედ

კულტუროსან გერმანიასაც, რუსეთსაც და წარმოდგინეთ—ოსმალეთსაც კი. მაგრამ ყველა ეს რაღათქმა უნდა ფაქტიურ განხორციელებას ვერ მიადევნებს ხოლმე, როგორც ჩვენის ბედნიერის თვალთ ვხედავთ. პირიქით, რაც უფრო მედგრად მიიწვეს გამარჯვებული მხარე წინა, მით უფრო იმპერიალისტური ხდება ყოველი მისი ზრახვა და არა მარტო

მაღლეს წრეებში, არამედ ეს ფსიხიკა თანდათან დადის სხვა წრეებსა და ხალხშიაც. დღეს ჩვენ რ გამოვეყიდებთ მრავალ მაგალითებს ამისას ინ- ლისში, გერმანიაში თუ სხვაგან, ჩვენ შევჩერდე- ით მხოლოდ ერთ საინტერესო მოვლენაზედ რუ- ჟეთის საეკლესიო საქმეში.

რაც ომი დაწყებულა, რუსეთის საეკლესიო რეგები მზურვალე მონაწილეობას იღებენ იმ ახალი საეკლესიო საკითხების გადაწყვეტაში, რომელიც გამოაყენა მაგ. გალიციამ თავისი უნიატური სამ- ევლოებით. მკითხველმა იცის, თუ როგორი მიმარ- ულება მიიღო ამ საკითხმა. დღეს საკითხი უფრო თუღდება და საეკლესიო წრეები სწყეტენ საკითხს ფრო დიდს სახელდობრ სტამბოლის საპატრიარ- ხისას.

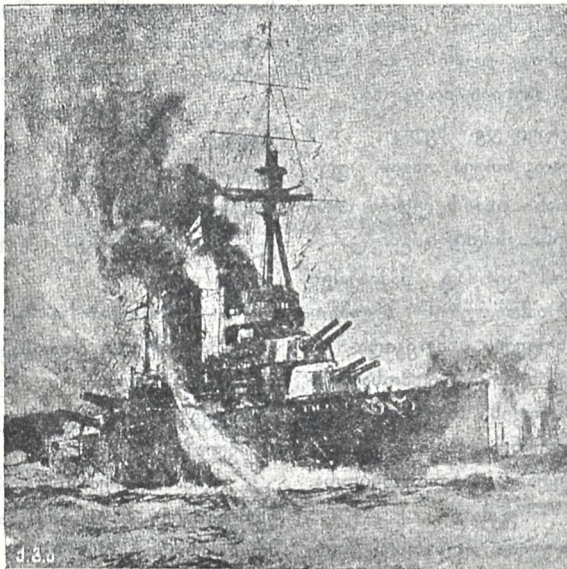
აი ყური დაუგდეთ ცნობილს ვ. სვერცოვის ამოცემულს, არა ნაკლებ ცნობილს „კოლოკოლს“.

„დიადი ომი, აყენებს რუსეთის წანაშე მთელ იგს დიდის საკითხებისას არა მარტო გარეშე პო- იტიკურ, არამედ შინაგან ცხოვრებაშიაც, რო- ორც სახელმწიფოსი, ისე ეკლესიისა; ასეთია საკი- ხი—კონსტანტინოპოლის საპატრიარქოს ბედი და ასი დამოკიდებულება რუსეთის უმაღლეს მმართველ კლესიისთან, ცარგრაღის დაცემის შემდეგ და აგ-

რედვე საკითხი წმ. ადგილებისა და ჩვენი მართლ- მადიდებელი ინტერესების დაცვა პალესტინაში“.

ამის შემდეგ ავტორი ასურათებს თუ რამდე- ნად დიდმნიშვნელოვანა, და საინტერესო ეს საკი- თხი და პირდაპირ უსვამს ხაზს: „აქამდის რუსეთი ერთ საპოლიტიკო-საეკლესიო იდეას ემსახურებოდა, რომ საზღვარი სახელმწიფოსი და ეკლესიისა ერთი და იგივე უნდა იყოსო. ამ იდეით XVII საუკუნე- ში, როდესაც შემოერთებული იყო მალოროსია, კიევის მიტროპოლიტი, რომელიც ემორჩილებოდა კონსტანტინოპოლის პატრიარქს, დაუმორჩილეს მოს- კოვის პატრიარქს. საქართველოს შემოერთებისას, გაუქმდა მისი ავტოკეფალური ეკლესია და დაუ- მორჩილეს რუსეთის სინოდს. დღეს, გალიციის და- ქერის დროს, რომელიც ექვემდებარება კონსტან- ტინოპოლის პატრიარქს, ჩვენ შევვაქვს ჩვენი სამრვე- ლოები.“

როდესაც კონსტანტინოპოლს შემოვიერთებთ, განაგრძობს სვერცოვი, დაიბადება მწვავე საკით- ხი: „რადგან კანონიურის ძალი ერთ სახელმწიფო- ში შეუძლებელია იყოს ორი ავტოკეფალური ეკ- ლესია და ორი არქიელი, რომელიც არ ემორჩი- ლებიან ერთიერთმანეთს—ამიტომ ან რუსეთის ეკ- ლესიამ უნდა დასთმოს თავისი პრინციპი, ან და

ინგლისური ზედრედნოუტი „მეფე-ელიზაბეტ“ დარდა- ნელის სრუტეში.

კონსტანტინოპოლის საპატრიარქო გაუქმებულ უნდა იქმნას.“

„რუსების უკანასკლელ კრებაზედ, უკანასკნელი აზრი, ე. ი. პატრიარქატის გაუქმება—კატეგორიულად იყო აღიარებული.“

გამოთქმული ყოფილა ის აზრი, რომ პატრიარქს უნდა პატარა ავტონომია შერჩეს და უძველესი ეკლესია სტამბოლში, მაგრამ ამ მცირეზედაც სკვორცოვი ირონიულად დაასკვნის: „მაგრამ ყველა ეს, რასაკვირველია აზრებია, რჩევა და მოსაზრებანი. საეკლესიო-ობივატელურიო.“

შკიბხელი ნათლად დაინახავს ამ პატარა ილუსტრაციიდანაც თუ რაგვარ განთავისუფლებას მიუტანენ ბატონნი სკვორცოვები იმ ადგილს, საცა ფეხს დაადგამენ, როცა ჯერ ფეხდაუდგმელსაც აუქმებენ წინდაწინვე.

ბ. გ.

სიეპარულის ევაილი

(ზღაპარი)

I

დასავლეთის ხელმწიფეს ერთი ვაჟი ჰყავდა: ტანადი და თვალადი, მარჯვე მსროლელი და უშიშარი.

ერთს დილით ხელმწიფის შველი სანადიროდ გამოვიდა ტრიად მინდორზე და უცხოსა და მშვენიერ შველს თვალი მოჰკრა. ძალიან მოეწონა.

ეგ თუ ცოცხალი არ ჩაივადე ხელში, მაშ თავი ცოცხალი რაღად მინდაო, სთქვა თავის გულში ჰაბუკმა და აღმასის პირიანი ისარა შველს ფეხში დაუმიზნა, მაგრამ დააცდინა. ნადირი გაიქცა.

— ლამაზი ხარ, შველო! ვერსად წამიხვალ, ჩემი უნდა იყო! — წამოიძახა დასავლეთის ხელმწიფის შვილმა და გაქცეულ ცხოველს გამოეკიდა.

შვილი ნიაგჰარივით მიეჰანებოდა, აღმოსავლეთისკენ მიისწრაფოდა. ხელმწიფის შვილიც რაც ძალი და ღონე ჰქონდა მიაფრენდა თავის რაშსა, მაგრამ სროლის მანძილზე ვეღარ უახლოვდებოდა.

სამი დღე სდია ნადირს ჰაბუკმა

მეოთხე დღეს შველი სიტყვით აუწერელ წალკოტში შეიქრა. ხელმწიფის შვილი შესდგა, შეყაყმანდა, ცოტა არ იყოს შეკრთა კიდევ; წალკოტში შესვლას ვერა ჰბედავდა: რაღაც საიდუმ-

ლოებით იყო იქაურობა მოცული. თითქოს უცხადამიანის ღანახეზე ყველა ალაპარაკდა; ჰაბუკმ აშკარად გაიგონა, ცხადთ დაინახა, რომ გვერდზ ბალახი გადინხარა და თავის მოძმეს წასჩურჩულა მოვიდაო; ხეებმაც ერთმანეთს თავი დაუქნიეს, ერთმანეთს რაღაც ანიშნეს, ტოტები ხელეზივით გასავსავეს, ფოთლები აღელდნენ. ხელმწიფის შვილთითო წუთი მთელ საუკუნედ მოეჩვენა, გაჯავრდა, თავის თავი შეარცხენა, გული გაიმაგრა და რაში წალკოტში შეახტუნა. თვალწინ უცხო რასანახაობა წარმოუდგა: შველი ქალს წამოსწოლო და ფეხთით! ქალი ოქროს სკამზე იჯდა, დაქანცულს ცხოველს თავზე ხელს უსვამდა და ზრუნვი თვალით დასცქეროდა; შუბლზე წყაროს წყალს აბკურებდა.

ვაჟი გაოცდა, ამგვარი მშვენიერება ჯერ არსად ენახა. ისეთი თმები ეყარა ქალსა, რომ მზისხივებს შუქს უკარგავდა.

— ჩემო, მალო, — ეუბნებოდა ლამაზი ცხოველს, — ძალიან დალილხარ! სად იყავი ამდენ ხანს? რა არის? რათ ქმინავ აგრე მძიმეთ?

რაშის ფეხის ხმაზე შველი შეინძრა და წამოდგომა დააპირა.

— რა მოგივიდა, მალო? — შეეკითხა ქალი დიქითკენ მიიხედა, საითკენაც შველმა მოუსვენრა თვალები მიაპყრო.

ქალმა უცხო ჰაბუკი დაინახა და ფეხზე წმოდგა, ლელწამივით შეიჩხა, წინ წამოცვივულ ოქროს თმები უკან გადიყარა და უღრუბლო დლის ცის დარი თვალები მოსულს მიაშუქა.

— სიზმარში თუ ვარ, თორემ აქ ვინ მომივანდა? — იფიქრა დასავლეთის ხელმწიფის შვილმ ჩემს თვალწინ უთუოდ ის მნათობთა მეფე დგარომლის ბრძანებით ცაზე მზე, მთვარე და ვარსვლაეები გამოდიან... სიზმარში თუ ვარ! — გაიმეორკიდევ ვაჟმა.

— ვინა ხარ? — შეეკითხა ქალი. — შენ დაღად ჩემი მალო?.. მე აღმოსავლეთის ხელმწიფის ქადვარ. ეს წალკოტი მე და ჩემს დას კობრას გვეკუთვნის. შველიც ჩემია. როგორ გაბედემოსვლა?..

აღმოსავლეთის ხელმწიფის ქალის ხმა ქნარივწკრიალეებდა, დასავლეთის ხელმწიფის ვაჟი კიდმოკრძალებით ისმენდა.

— აღამიანის შველი ყოფილა? — სთქვა თავთავის ჰაბუკმა და სახეზე სიამოვნების სხივმა გადურბინა.

ქალი იდგა და ჰასუხს ელოდა.

— მზეთა მზეო! მე დასავლეთის ხელმწიფის შვილი ვარ. — უბასუხა ჰაბუკმა. — რა ვიცოდი რომ შენი შვილი იყო ჩემდა საბედისწეროდ გამოვეციდე. — ჰაბუკს სახეზე ღრუბელი გადაეფლო. — წავალ, მაგრამ, როგორც ვატყობ, ჩემი გული თან აღარ გამომყვება.

ქალს ჰაბუკის სიტყვები გულში ჩასწვდა და თავი ჩაღუნა.

— ცინარა! — გაისმა მკვეთრი ხმა და ყვავილთა ბუჩქებიდან ახალგაზრდა ქალი გამოსრიალდა; გარშემო შავი ელვარე თემები შემოჰფანტოდა; ლოყები დაჰმკვრახოდა. ქალის თვალები უმთვარო ღამის უღრუბლო ცა იყო; შიგ თითქოს ვარსკვლავები უციმციმებდნენ. ხშირ წარბებ შუა ორი ნაოჭი გამოჰნასკოდა. დასავლეთის ხელმწიფის ვაჟს ტყის მეფექალი ეგონა.

— ცინარა, გიბოვია შევლი? — შეეკითხა შავთმიანი ოქროს თმიანსა და შევლს წკებლა გაღუშხუვლა. შევლი პატრონს ამოეფარა.

— კარგი, კობარა, ნუ გიყვარს შენ ამისა წვალე. — უთხრა ცინარამ მუდარით. — რას გიშავებს ჩემი მალა?

კობარამ ყურადღება არ მიაქცია დის სიტყვებს და ერთი კიდევ ასწია წკებლა შევლის დასაკრავად, მაგრამ თვალი მოჰკრა რაშზე მჯდომარე უცხოელს და შეჩერდა. ძალიან მოეწონა ახალგაზრდა ჰაბუკი და დაეინებით დაუწყაო ცქერა.

ვაჟმა კი მხოლოდ ერთხელ გადაავლო კობარას თვალი და ისევ ცინარას დაუწყაო მხერა.

კობარას სახეზე ბოროტმა ღიმილა გადაჰკრა — მიუახლოვდა რაშსა და მოულოდნელად წკებლა გადაუშხუვლა. რაშს ემწვავა, ყალყზე შედგა და დანდობილი ჰაბუკი ძირს გადმოაგდო.

— კობარა, ეგ რა ჰქენი? — წამოიძახა საყვედურის კილოთი ცინარამ.

მაგრამ სადღა იყო კობარა. მხოლოდ ბოროტი კასკასიდა ისმოდა. ქალი ტევრში მიიმალა.

შერცხვენილი ჰაბუკი ელვის სისწრაფით წამოიჭრა ზეზე. თვალებიდან ცეცხლი სცვიოდა. გამწყრალი მოახტა რაშსა, შემოჰკრა დეზი და ფრინველივით გააფრინა. ცინარას აღარ მოხედა.

ცინარას ლურჯი თვალები მოენისლა. სხივთა ისრება აღარ სცვიოდა. ჰაბუკის სახე გულში ღრმად ჩაეპრა.

— მზე ჩაესვენა. — სთქვა ნალვლიანად ქალმა. — ბნელმა ქვეყანა მოიცვა. ნეტავი როდის გათენდება!..

II

დიდხანს მიჰქროდა გაჯავრებული დასავლეთის ხელმწიფის შვილი. გზაში არაფერს ამჩნევდა, არც ტყესა და არც ღრესა. ბოლოს როგორც იყო გული დაიმშვიდა და ფიქრებს მიეცა. თვალწინ ცინარა წარმოუდგა და გულს კაეშანი შემოაწვა.

შინ რომ დაბრუნდა, ხმა არავის გასცა.

— დიღო ხელმწიფეო, — მოახსენეს დასავლეთის მბრძანებელს. — თქვენი შვილი ლომდარი დაბრუნდა. ცა მოჰღრუბელია და ჩვენ ბედშავთ მნათობნი შუქს აღარა გვფენენ. ლომდარის თავს რაღაცა ამბავია; ჩვენო ხელმწიფევი!

მამამ შვილი მოიხმო.

— შვილო ლომდარ, რატომ ცა აღარ იცინის, შუბლი რათ შეუკრამ და მიდამო რათ დაუღონებია? რა დაგემართა? — ჰკითხა დასავლეთის ხელმწიფემ.

— ეჰ, მამაჩემო ბედმა მნათობთა მნათობის ნახვა მარგუნა, მაგრამ ძალიან ცოტა ხნით კი აღმოსავლეთის ხელმწიფის ქალი ცინარა ენახე და იმის სიყვარული გულში ჩამივარდა. — შესჩივლა შვილმა მამასა.

— აბა, მაგისთვის რა გაღონებს! — უთხრა ხელმწიფემ თავის მემკვიდრეს. — შეუთვლი აღმოსავლეთის ხელმწიფეს, თუ ნებით მოგცა თავის ქალი ცინარა ხომ კარგი, თუ არა და წაიყვა ეს ჩემი ჯარი და ძალით წაართვი. მართალია ძლიერია აღმოსავლეთის ხელმწიფე, მაგრამ არც მე ვარ ნაკლები და ჩემი შვილიც არავის დასაწუნი არ არის.

სთქვა დასავლეთის ხელმწიფემ და აასრულა კიდევ თავისი განზრახვა. აღმოსავლეთის ხელმწიფეს შეუთვალა: შენი ქალი ცინარა ჩემს ვაჟს ლომდარს მოსწონებია და უნდა მოათხოვო. თუ ამას არ იზამ, უნდა მეომოგო.

ომი რათ გინდაო! — შემოუთვალა აღმოსავლეთის ხელმწიფემ. — ყველასთვის მზე აღმოსავლეთით ამოდის, ჩემი ცინარა კი სულ დასავლეთისკენ იცქირება და იქიდგან მოელის მზის ამოსვლას შენი ვაჟი შემთხვევით თავის წალკოტში უნახავს, გულში ყვავილის კოკორი გადაეფურჩნა და ეხლა ღამის ჩამოდნეს, მზადა ვარ შენი ლომდარი დავისიძეო, გამოგზანეო.

ლომდარი მოიკახმა, როგორც კი შეეფერებო-

და ხელმწიფის შვილსა, გამოართვა მამას რჩეული ამაღა და აღმოსავლეთისკენ გაემგზავრა.

დიდის ზეიმით დახვდა აღმოსავლეთის ხელმწიფე დასავლეთის ხელმწიფის ვაჟსა და დიდი ნადიმი გადაიხადა.

ნადიმის უკან ასპარეზობა გაიმართა. ლომდარის ამაღა ეჯიბრებოდა აღმოსავლეთელის ამაღას და დიდს ვაჟაკობას იჩენდა. ასპარეზობას ხელმწიფის ქალებიც დაესწრნენ.

ცინარას სახე უცინოდა, ბედნიერად გრძნობდა თავსა; კობარას კი სახე მოჰლუშოდა და წარბებს შუა ორი ნაკი უფრო ჩაჰღრმავებოდა, თვალეში უცნაური შუქი უკრთოდა.

ლომდარი მარტო ცინარას უცქეროდა, თვალი ვერ მოეწყვიტნა. ქალი ილიმებოდა და გარშემო შუქს აბნევდა.

— აბა, ვინ შეებმება ჩემს ლომს, ვინ შეებმება! — წარმოიძახა უცბათ კობარამ.

აღმოსავლეთელებში მსურველი არავინ გამოჩნდა იცოდნენ, რა საშიში და ძლიერი იყო კობარას ლომი. ქალს სადღაც ებოვა ლომის ლეკვი და გამოეზარდნა. ვერც ერთი ვაჟაკი ვერ ეკარე-

ბოდა მხეცთა მეფეს. ლომი მხოლოდ თავის გამზრდელს ემორჩილებოდა.

მხეცთა მეფესთან ბრძოლის სურვილი მარტო ლომდარის ამაღამ გამოავცხადა.

მოიყვანეს ლომი. ბულულის ოდენა ფაფარი ასწეწოდა. თვალეზს ანთებულ მაშხალასებრ აბრი-ალებდა. ცასეებრ ჰქუხდა.

ბევრი დასავლეთელი ჰაბუკი გამოასაღმა სიკოხლეს ნადირთა მეფემ.

კობარამ ლომდარს გადახედა დასავლეთის ხელმწიფის შვილმა ველარ მოითმინა და თვითონ გავიდა ლომთან საბრძოლველად. ცინარა შეკრთა. გული მიეფერა:

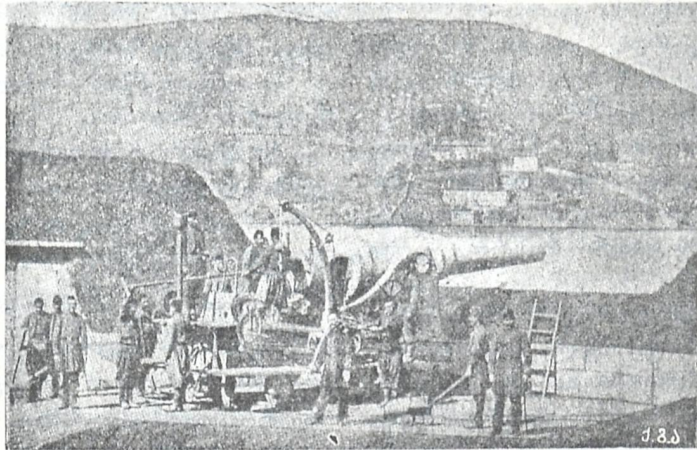
— დაო, რისა გემინიან? დევგმირია შენი საქრმო; ჩემი ლომი რას დააკლებს? — უთხრა კობარამ დას დაცინვით და მოკდანს გადაავლო თვალი.

თვალწინ უცხო სანახავი წარმოუდგა: ლომდარი მშვიდის ნაბიჯით უახლოვდებოდა ლომსა; ხელში მარტო მახვილი ეჭირა. მხეცი განაბულიყო და მოქნილი ტანი მოერკალნა. უცბათ გაიშალა, კამარა შეჰკრა და ლომდარს ეძგერა, მაგრამ მარ-

გერმანელთა წყალქვეშ მავალი ნავიდან ესვრიან ზარბაზანს — ჰაეროპლანს.

ს.გ.ა

დარდანელის სრუტეში (ოსმალები ელიან მოკავშირეთა ხომალდებს).

ჯვედ ნკრავმა მახვილი გააგორა. ხალხმა ღიბილი დაეხრია. მათ შორის იყო მამოს, ჩვენსა, ჩვენებური, ლომდარმა წაველო ძვედას დისას წყნარსა, ხელმოკლე უმცირესსა. მათგან უმცირესსა თავის ხელმწიფის უბეღლი, ასწია მალლა, წამოიღო და ცინარას წინ დაანარცხა.

— ესე მოეღოს შენს მტერს ბოლო! — შესძახა ქაბუკმა თავის საცოლეს.

— ზურგი როგორა გაქვს, ხელმწიფის შვილო? — ჰკითხა ბოროტის ღიმილით კობარამ. — მგონი ძალიან მაგრა დაქცა მაშინ შენმა რაშმა წალკოტში.

— არა მიშავს რა, ხელმწიფის ქალო! დღეს დამიამდა! — უპასუხა ლომდარმა და მკედარს ლომს ფეხი დაადგა.

კობარამ და თვალეები გააეღვარა.

ქაბუკმა ცინარას გაუცინა, აღერსიანად თავი დაუქნია თავის ამალას დაუბრუნდა.

III

ასპარეზობა გათავდა.

აღმოსავლეთის ხელმწიფე საქორწილო მზადებას შეუდგა.

მაგრამ დახე უბედურებას! როცა ქორწილის

დ.ბ.ა

ფრანგული დრედნოტი დაეჯახა ლალმსა

ყოფილი არაფის შიშით, რომ თავისი მად და ათი წელიწადია დარე გაუთხარეს ობას და აფაქიზებს მათმა სახელმწიფოს. მათგან უმცირესსა თავის ხელმწიფის უბეღლი, ასწია მალლა, წამოიღო და ცინარას წინ დაანარცხა. ლომდარი კი თავის დაკარგულს ლამ-ლამობით მიდიოდა საფლავზე და განთიადამდე თავის საყვარელს დასტიროდა.

— რათ მომიკალი გული, ცინარავ! — ამბობდა ქაბუკი. — ცინარავ, მზე აღარ მათბობს! მთვარე მიიმალა, ვარსკვლავნი აღარ ციმციმებენ, ცა მოიღუშა, თვალეები ამომიშრა. ცინარა, ვინ მოგაშორა აქაურობას? მითხარ, მითხარ, რომ ჩემის ხელით მკერდი გაუპო, ცინარა, დაბრუნდი!

მაგრამ საფლავი სდუმდა.

ერთს ღამეს ლომდარი მივიდა საფლავთან და ზედ საუცხოვო ბუჩქი დაინახა.

— უთუოდ ხელმწიფის ბრძანებით დარგეს. — იფიქრა ქაბუკმა.

როცა სამარეს მოუჯდა და ჩვეულებისამებრ დაიწყო მოთქმა, ბუჩქის ერთს ტოტზე უმტვერო ქაღალდით თეთრი ვარდი გადაიფურჩნა და გარშემო საუცხოვო სულენლევა მიმოაბნია. ბუჩქის ფოთლები აშრიალდნენ.

— სიყვარულის ყვავილია, სიყვარულისა! — გაგონა აშკარად ლომდარმა.

ვარდი გადმოიხარა და ქაბუკს ტუჩებზე მიეკ

— ცინარას სულია! — გაისმა ფოთლების შრილში სუსტი ხმა.

ქაბუკმა ხარბათ დაჰყნოსა ყვაილს.

— კობარასაც უყვარდი. კობარას შეჰშურდა ჩემთვის შენი თავი. მეც მომწამლა, თვითონაც მოიწამლა თავი და ნათელს ქვეყანას მოვშორდით.

ლომდარი გიყვივით წამოიჭრა ზეზე; უნდოდა ქვეყნისთვის ეუწყა ეს ამბავი. უნდოდა ბარი დაეკრა და საფლავიდან კობარას გვამი ამოეღო, მგრამ თვალი ისევ თეთრს ყვაილს მიაპყრო. ვარდი ნაზად გადმოიხარა.

— მაკოცე! — გაისმა ფოთლების შრიალში ხმა.

დასავლეთის ხელმწიფის შვილი გადასწვდა ყვაილს, მოზიდა თავისკენ, აკოცა და გულში ჩაიხუტა. მაგრამ ხელებში და მკერდზე ძლიერი სიმწვავე

იგრძნო. ბუჩქს შხამიანი ეკლები გამოჰპმოდა და ქაბუკს სხეულში შეჰბნეოდა.

— კობარა ნებას არ მადღევს! — გაისმა კიდევ ფოთლების შრიალში.

ლონემიხილი დასავლეთის ხელმწიფის შვილი დედამიწაზე დაეცა.

— მაკოცე! — გაიგონა უკანასკნელად ქაბუკმა და სული განუტევა.

ღილით, როცა მზემ თავის პირველი სხივები გადმოსტყორცნა ქვეყანას, თეთრი ვარდი გადმოიხარა და მწუხარებით აღსავსემ გაცივებულს გვაშს ორი მარგალიტით ცრემლი დააგლო.

ინ-ბანი.

უფთვლებში მსურველი არავინ გამოიჩინა, რა საშიში და ძლიერი იყო კოქალს სადღაც ეპოვა ლომის ლეკვი მანა... ერთი ვაჟკაცი ვერ იხარა-

მეგობარი მე არა მყავს, და არც ოდეს მეყოლება, რადგან ფული მე არა მაქვს, რომ ვიყილო მეგობრობა!..

სჩივის მგოსანი ი. ევლოშვილი. მერმე ვისი რა ბრალია! რამე ადგილს იზოგნიდა, მამაცხონებული, აი თუნდა „ჩვენ“ ქალაქის გამგეობაში და მაშინ, ფულიც ექნებოდა და „ბრავალი“ მეგობარიც ეყოლებოდა!.. ამასწინად, გაზეთების შემწეობით, **შემთხვევით მაინც გაიგებდით**, რომ ქალაქის სამმართველოში მოსამსახურე, მიწის მზომელის ბ. მელიქ-ალლავერდიანცისა, თითქმის ყველა „ღლასნები“ მეგობრები ყოფილა და მერმე როგორი თავდადებული მეგობრები!.. ტყუილად სცდილობდა ხმ. — „ტუტუც-ვრაცუ“ — შ. მესხიშვილი აღენიშნა მოქალაქეთა ჯიბის-მზომელ... უკაცრავად, — მიწის მზომელ მელიქ-ალლავერდიანცის მიერ ჩადენილი მრავალი სიყალბე და ბოროტმოქმედება. მაგ., ბ. მესხიშვილმა მოიხსენია, რომ ქალაქის გამგეობის დადგენილება ყოფილა, ქალაქის ზოგიერთი ნაქერი მიწები გაეყიდა, თითოეული საყენი, 15 მანეთად და მელიქ ალლავერდიანცს კი, თავის სურვილისამებრ, საყენი თითო მანეთად გაუყიდაო... გულახდილად უნდი მოგახსენოთ, რომ პირადათ მეც საიმისო ბოროტმოქმედებას აქ ვერა ვხედავ; — მუსულმანებს აქვთ თქმულება, რომ: „უჯ-უზ სათან, — თეზ სათა-

თვალწინ უცხო სანახავი დარი მშვიდის ნაბიჯით უახლ ხელში მართო მახვილი ექირა. და მოქნილი ტანი მოერკალნა.

რო“ — (იფათ გამყიდავი, — მალე გაყიდისო) და იქნება მელიქ ალლავერდიანცს სურდა იმგვარ „ღმე-შევი რასპროდაჟით“ სწრაფად შეესრულებინა ქალ. გამგეობის დადგენილება და თუ გაყიდულ მიწებიდან აღებული ფული იმას ქალაქის კასაში არ შეჰქონდა, — ეს, როგორც პატივცემულმა ქალაქის თავმაც მოიხსენია, გულმავიწყობით მოსდიოდა ალლავერდიანცს და დამეთანხმეთ, რომ მართლაც ძნელი და უსიამოვნო გასახსენებელიც არის, როცა სხვისი ფული შენს ქისაში მოჰყვება. ან, თუნდა, ეგეც არ იყოს, ისეთ „მეგობართა“ შორის, როგორიც არიან თითქმის ნახევარი მილიონი თბ. მცხოვრებისა ღ ერთი მუჟა სოლოლაკელებ, — რა განკერძოება უნდა იყოს და სულერთია, ვის ჯიბეშია იქნება ფული?! ამიტომაც ვფიქრობ, რომ, ჩემთან ერთად, თითქმის ყველა მოქალაქე კმაყოფილებას იგრძნობდა, როცა შეიტყობდა, რომ ქალ. მმართველობის სარევიზიო კომისიამ, ალლავერდიანცი, რომის პაპასებრ, უცოდველად სცნო და მათ შორის უმაღლესად ახალ-მიჯნურული განწყობილება...

ინ-ბანი

ღია, რომ აქამდე ჩვენს საზოგადოებას ვერ შეუგნია, თუ რა დიდ კეთილ საქმეს ემსახურება ეს კასა. მართლაც გაუგებრებით თუ აიხსნება, რომ ამ მშვენიერ დაწესებულებას ესოდენ იცირე რიცხვი წევრებისა ჰყავს ესეც მაშინ, როდესაც მისი გამგეობა ფრად სიამედაა. სმარ. ხი კასის წლიური კრება მაღე შესდგება და, როგორც გვაუწყებენ, ამ კასის წევრებს სურთ რომ თანხიდან ხუთასი მან. გადაიდოს მოძმე აჭარელების დასახმარებლად. იმედა, წლიური კრება დადასტურებს ასეთ კეთილ განზრახვას, თუ წესდება ამის ნებას აძლევთ.

(ჟურნალ-გაზეთებიდან)

და რომ მეც მალე შევიქნები წასაყვანი, გულ-შეწუხებული, სწრაფი კარეტივე მხოლოდ სულსხვა მიზეზია, — ეს ყოველ ექვს გარეშეა: მე მხოლოდ საღამოობით მაქვს ხოლმე შედარებით თავისუფალი დრო, როცა შემიძლია ჩემი დღიურის ამბები გაუზიარო მკითხველს, მაგრამ, თითქმის ყოველ საღამოს, ჩვენსა, ჩვენებური, ქართველური, დროს-დაუზოგველი, სტუმრიანობაა ხოლმე და უმრავლესობა სტუმრებისა მოდის იმიტომ, რომ „სკუჩნადა“ ვართ, და „დურაჩკა“ ვითამამოთო... არა, თქვენ დღევრძელობას, განა ღა ჩვენ კიდევ გვკირვია „დურაჩკობა“?! ამით აიხსნება რომ, ამ ჯერეთ, დღიურიდან მკირე ამბებს გაწვლით: „ვედურაჩკობთ“, დიახ, „ვედურაჩკობთ“!... **სამრეწვე-ცარდაუცაათ ქარხ-შესაფერი ზომები**

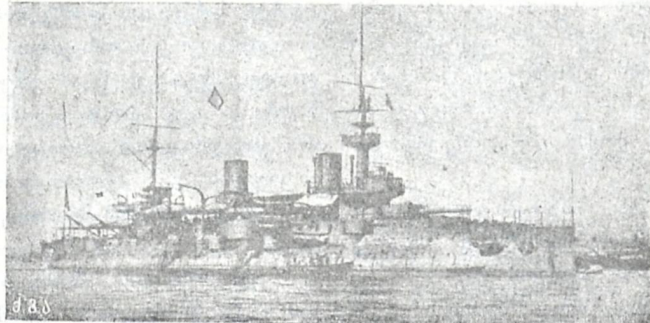
მ რ ე ს ა

„სამშობლოში“ ფრად დამახასიათებელი წერილი უძღვნა ია ეკლადემ ბავშვების საყვარელ მგოსანს ბიძია შიოს. მოგვყავს უცვლელად:

„ნათქვამია: ზოგისა ბამბა ჩხრიალებს, ზოგის კაკალიც არაო! სწორეთ ამ „ზოგის კაკლის“ საქმე ემართებოდა და ემართება შიო მღვიმელს.

იმ დროს, როდესაც ბევრათ მასზე უნიქო, მაგრამ ახალ-მოდის მგოსანის სახელი ჰქუხს საქართველოში და მათ შესახებ რეფერატს რეფერატზე კითხულობენ თუ სწერენ ახალ-მოდისავე „მკვლევარნი“ სიტყვა-კაზმულ მწერლობისა, შიო მღვიმელი ჩრდილში სდგას და აქამდე ღირსეული ყურადღება არავის მიუქცევია, იმისდა მიუხედავათ, რომ თავისი მაღლიანი კალმით ეს ოცდაათი წელიწადია დარაჯად უდგია მოზარდთაობას და აფაქიზებს მათ ზნეობას, ანვითარებს მათ გონებას, ასპეტაკებს მათ გულისთქმას. ბევრი თანაშედროვე მგოსანთაგანი პირდაპირ მოწაფეა შიო მღვიმელისა, როდესაც საბავშო რამეს სწერენ (გრიშაშვილი, შანშიაშვილი, ევდოშვილი, ახოსპირელი და სხვა).

ჩრდილში სდგას შიო თავისი პირადი ცხოვრებითაც: გულ-კეთილი, თავის სოციალურ მდგომარეობის კარგად შემგნები, თვალში არავის ეჩხირება და „ხელმოკლეობით შევიწროებული“ ზის თავისთვის მობუზულ წიწილასავით ჩვენ

ფრანგული დრედნოუტი „ბუვე“, დაღუპული დარდანელში. დაეჯახა ლალმსა და 5 წუთში ჩაიძირა მთელე ეკიპაჟით.

სალიტერატურო ოჯახის ერთ-ერთ კუთხეში გრძნობით სავესე, ტანჯული იობისავეთ—ღმერც შეჭურდა მაინც მადლობასა სწირავს, რომ მისი მოწაფენიონაც მომის ლექსებზე აღზრდილნი და ანარეკლნი მისი სხდით. ლვთაებრივის პოეზიისა, თანდათან თვალსაჩინონი უნდოდა ხდებოან.

ჩრდილში დააყენეს შიო ბევრმა მისმა ამხანაგ-მეგობრებმაც“! იყო დრო, რომ უშიოთ ფეხსაც ვერ გადასდგამდენ; იყო დრო, როდესაც, ყველა „ჩემო შიოს“ უძახდა, მაგრამ დღეს კი... ზოგიერთები ვეღარც კი სცნობენ.

ჩრდილში დააყენა იგი ქ. შ. წ.-კ. გამაერ-კვლებელ საზოგადოების მთავარმა გამგეობამაც. თავის მინდობილისა და უეშმაკო ხასიათის მეოხებით შიო შეიქმნა „ზვარაჯად განტევებისა“ და როცა ამ საზოგადოებაში ანგარიშები აწეწილ-დაწეწილი გამოდგა, ყველამ შიოზე ჩამოიწმინდა თავისი ხელები!...

სრული ოცდახუთი წელიწადი ემსახურა შიო ამ საზოგადოებას, მის ხელში აყვავდა, გაიზარდა და გაფართოვდა ეს საზოგადოება, აქ დალია მან დღენი თავის სიკბაბუკისა, განსვენებულ ი. გოგებაშვილის წიგნების კორექტურამ თვალში ჩინი წაართვა. ამა ქვეყნის რჩეულთა „კაპრიზებმა“ გული გაუწყალეს, ჰქონდა კიდევ საშუალება თავის დროზე გასცლოდა მათ, მაგრამ სიყვარული მწიგნობრობისადმი ისეთი დიდი ჰქონდა, რომ ყოველივე გაჭირვებასა და დამცირებას იტანდა...

მაინც არ დაუფასდა ამაგი! „უბედურ კაცს ქვა აღმართში მოეწია“ და დღეს შიო, ყველას „ბიძია შიო“, ეს ჩვენი ბავშვების სულის მესაი-დუმლე შიო, საშინელ ნივთიერ და ზნეობრივ გაჭირვებასა და შეურაცხყოფას განიცდის...

არ არის შიო ღირსი ასეთის მდგომარეობისა და დამნაშავე იქნება ჩვენი საზოგადოება, თუ ახლა მაინც არ მიაქცევს ყურადღებას (ა სულით ამაყსა და გულით სპეტაკ მგოსანს ღირსეულ პირობებს არ შეუქმნის მოქმედება-აღმაფრენისათვის!..

როგორცა სჩანს თბილისელებს განუზრახავთ გაუმართონ „ლილა“ შიო მღვიმელს და სიცოცხლითვე ვარდ-ყვავილებით შეამკონ იგი.

მადლობა შემოქმედს, რომ ალალი კაცის ალალი შრომა ახლა მაინც ფასდება!..

ასეთი „ლილა“ უნდა გაიმართოს ქუთაისშიაც და ამ დილის გამართვა უნდა იქისროს ქუთაისის ქართულ ქალთა პატივცემულმა წრემ,—რო-

იგრძნო. ბუჩქს შხამიანი ეკლები გამოჰბმოდა და ქაბუქს სხეულში შეჰბნეოდა.

— კობარა ნებას არ მაძლევს!—გაისმა კიდევ ფოთლების შრიალში.

ლონემიხდილი დასავლეთის ხელმწიფის შვილი დედამიწაზე დაეცა.

— მაკოცე!—გაიგონა უკანასკნელად ქაბუქმა და სული განუტევა.

დილით, როცა მზემ თავის პირველი სხივები გადმოსტყორცნა ქვეყანას, თეთრი ვარდი გადმოიხარა და მწუხარებით აღსაესემ გაცივებულს გვამს ორი მარგალიტივით ცრემლი დააგლო.

★ **აშულები.** კვირას, მაისის 3-ს, საარტისულო

საზოგადოების დარბაზში გაიმართება აშულების საერთო ცნობილ აშულის ჰაზირას (ეთაურობით. მონაწილეობას მიიღებს ათის კაცისაგან შემდგარი დასტა—ეს სულ საუკეთესო საზანდრები არიან. სალამოს პროგრამა ძალიან საინტერესოთ არის შედგენილი: სიმღერის გარდა დაუკრავენ სხვა და სხვა ადგილობრივ საკრავებს (თარი, ქიანური, ჩანგური და სხვ.) როგორც სოლოთ, ისე ღუეტებათ და ტრიოებათაც. როგორც გავიგეთ, სალამოს გამმართველთ აზრათა აქვთ სალამოს წმინდა შემოსავლის განსაზღვრული პროცენტი შესწირონ აკაკის ფონდს. იმედია, საზოგადოება ყურადღებით მოეციდება ამ სადემულობიოეთები (2 მ. 50 კაპეკიდან ათ შა-მაშინ, მაც მბა 20 აპრილიდან წერა-კითხვის გიც ეყო-ვერდიანცადოების წიგნის მაღაზიაში.

★ **აიოე მუმის თესლეულობის საქმე დასავლდთ საქართველოში.** კავკასიის სააბრეშუმო სადგურის უფროსი მეაბრეშუმე (ქუთაისის გუბერნიაში) ი. ქუთათელაძე ეს მეორედ აფრთხილებს ხალხს და ურჩევს საქართო დაიკვითონ აბრეშუმის თესლი, როგორც ვიცით დასავლეთ საქართველოში ხმა დალიოდა წელს ვერც აბრეშუმლის თესლს იშოგენის ხალხი და არც პარკს ექნება ბაზარიო. მაგრამ ეს ხმა საბედნიეროდ მართალი არ გამოდგა რასაც ამტკიცებს ბ. ი. ქუთათელაძის წერილი. სასურველია ამ გარემოებას მეურნეება მიაქციონ ყურადღება.

★ **თბილისის სამარხი კასა.** შირველი იანვთისთვის 1914 წლის კასაში იყო 1,888 მან. 52 კ. შირველ იანვრიდან 1913 წ. ვიდრე შირველ იანვრამდე 1914 წ. მიტვალებულთა ჭირისუფლებს მიეტა 539 მან. წევრთა რიცხვი იყო 132, მათ შორის ბევრი წარჩინებული შირები, ვით ებ. კირიონი და სხ. რასაკვირვე-

ლია, რომ აქამდე ჩვენს საზოგადოებას ვერ შეუგნია, თუ რა დიდ კეთილ საქმეს ემსახურება ეს კასი. მართლაც გაუგებრობით თუ აიხსნება, რომ ამ მშვენიერ დაწესებულებას ესოდენ მცირე რიცხვი წევრებისა ჰქვავს ესენ მაშინ, როდესაც მისი გამგეობა ფრიად საიმედოა. სწამარსი კასის წლიური კრება მალე შესდგება და, როგორც გვაუწყებენ, ამ კასის წევრებს სურთ რომ თანხიდან ხუთასი მან. გადაიდოს მოქმე აჭარებების დასახმარებლად. იმედია, წლიური კრება დაადარტურებს ასეთ კეთილ განზრახვას, თუ წესდება ამის ნებას აძლევთ.

(უზრუნალ-გაზეთებიდან)

★ სიძვირე რუსეთში. მიუხედავად უოკლეგვარი საშუალებისა, რომ შიმშილობა არ ჩამოვარდეს რუსეთში, სტიქიას მანც თავისი გააქვს. მისკოვში, მაგალითად, ბრბომ რამდენამე მღაზია დაანგრია. ჯარებს მოუხდათ წესიერების ადღგენა. ორმოც კაცამდე დატუსადებულთ. „რ. გ.“ სიტყვით ასეთი უწყისობანი დღითი-დღე იზრდება. ასევე ითქმის ხორცის ნახრის შესახებ. „დასაბი შეიყენ“ ხელოვნურად ახერხებენ ნიხრის მომტებასაო. მაგრამ ყველაზე დიდი კრიზისი უდგება ნახშირს. იმავე გაზეთის სიტყვით მალე მოსკოვის სარაიონო ფაბრიკები დარჩება უნახშიროდ. გზათა მშენებელ მინისტრს ტუსხლოვს ოფიციალურად განუცხადებია, რომ ზოგიერთა გარემოებას გამო რკინის გზით სრულებით შეუძლებელია ნახშირის შემოზიდვაო. ამიტომ მოსკოვი სამრეწველო აგენტებს დაუვლიათ, ეს ამბავი გარდაუცაოთ ქარხნების ძეშატრანეთათვის, რათა მათ შესაფერი ზომები მიიღონ. ასეთივე ამბები მოდის სხვა და სხვა ქალაქებიდან, განსაკუთრებით ზარკოვიდან. ყველანი მოითხოვენ, ესლავე საზამთროდ დაეიკეთათ შუა და ჩახშიროთ, რომ უოკლეგვარი მოსალოდნელი ამბისთვის მზად იყვნენ. არც თუ ჩაის მხრით არის უზრუნველყოფილი რუსეთი. იმავე მოსკოვში ჩაი ნაკლებად შემოდის ჰროვინციის ფირმებს არა თუ სამეოფს, თითქმის სრულებითაც ვეღარაფერს აწუდიან. ჩვეულებრივ საზროვინციოდ 120 ათასი უუთი ჩაი გჭჭონდათ. ესლავი ოთხი ათასამდე ძლივს ახერხებენ. მცხოვრებნი მოითხოვენ, წაშალი დაეღოს ამ სენს, მით უმეტეს, როგორც ამბობენ, ვლადივოსტოკში ბლომად ყოფილა თურმე დაგროვილი ჩაი და გამოსატანად ვაგონები ვერ უმოფინათ.

★ გერმანელები იტალიაში. იტალია მოარშოეე ბანოვანს დაემზგავსა. მეომარი მხარენი ერთის ამბით ეგებლურებისა და ოქროს ნქტარს უხვად აწვიმებენ. მაგრამ მოარშოეეათ შორის ჟურჯურობით გერმანიაზე ძლიერი თიღისმა არავის უხმარნია. მართლაც, ამ მხრით, გერმანიის ენერგია გასაოცარ ამბად უნდა ჩაითვალს.

მთელი იტალია დღეს მათი ქსელით არის დაფარული. საფოსტო ეუთები სავსეა წერილებით, ახლ-ახალი გაზეთებით, გერმანელთა ფაბრიკები ასე, მაგალითად, უოკლე დღით შეუძლებელია რომ სახლის ჰატრანმა არა ნახოს! „Berliner Tageblatt“-ის ნომრები, იტალიური გამოცემით, ან და „Bureau des Deutschen Handelstages“ ზორტულელ ენაზე, სლაც გერმანელები ჰგომბენ ინგლისელთა ოლოტის ბატონბასს. აქ უნდა დავშატოს მთელი სერია ჟურნალ-გაზეთებისა, რასაც შიგ რომშივე სცემენ: „Victoria“, „Concordia“, „Italie Nostra“, და მთელი რიგი ბროშოურებისა საზოგადო სახელით „Laguerra e l'Italia“. ამ ბროშოურების ავტორნი თვით იტალიელები არიან ბენდეტო ქროჩე, კურატოლო, ნიოლი და სხვები. ბროშოურთა გაგრელებს უკისრია თვით გერმანიის ხლსს. აუარებელი ფული იხარჯება გამოცემასზე. მაგრამ მათი სიფრთხილე უფრო ანციფერებს აღმინს. ჰირდაზირ, აშკარად, არც ერთს ბროშოურში არ ამხედრებენ იტალიელებს მოკავშირეთა წინააღმდეგ. არა, ისინი მხოლოდ მღას უღვიძებენ, კარგი იქნებოდა, რამ ნიცა, საფოია, მალტა და ტუნისი ხელთ გქონდეთ, ხმელთა შუა ზღვის ინტერესები ფრიად საგულისხმიეროა და აქ ნაონსობის სეუბედის საჭე თქვენ უნდა გეზურათო. ამასთანავე დიდის ინტერესით გაიხსენებენ შესამოცე წლებს, მოჭყაფთ კარობაღდის სიტყვები, სლაც ამ მამულიშვილის შეურაცხყოფილი გრძობა გამოიხატება იმის გამო, რომ ნიცა ფრანგებს დაუთმეთო.

★ გერმანელები და ფრანგები. გერმანელები ამ ბოლო დროს სდდილობენ ფრანგებთან დახლოვებას. საფრანგეთს ჰქონდა უფლება ჩვენთვის ომი გამოეცხადებინათ, რათა 1870—71 წლ. სამავიერო მოეთხოვნათ. მათ სწამთ, რომ ომის შემდეგ გერმანიის და საფრანგეთი დაუმეგობრდებიან ერთმანეთს. მათ რისხვის სახეს ამონიშნული აქვს უმთავრესად ინგლისი და რუსეთი. ამათი განადგურება ჩვენი იღვლი და არა საფრანგეთის წახლენა—მოსზობაო.

★ ბელგიის ბედი. გერმანელები დრმად არიან დარწმუნებულნი, რომ ბელგიის ბედი გარდაწვევტილია, დამოუკიდებლობას ვერ მიადწევსო. ბელგიას გერმანიის ჰროვინციად დარჩება. თუ მას აძლუებენ დათმობასზე, შეიძლება დასთანხმდეს, მაგრამ იმდენს მანც ეცდება, რომ ანტვერპენი და გერმანიის საზღვარი ლიმბურგის ჰროვინციამდე არავის დაუთმოსო. შეიძლება სამხრეთ ბელგიასზე აიღონ ხელი, ისიც ამ შემთხვევაში, თუ გერმანიის გამარჯვება ისეთი არ იქნება, როგორც ჩვენს გვსურსო.

★ ჰვინე ლიბონეტის წინააღმდეგ. სოც. დემოკრა-

ტი გერმანიის რეისტრის ფაფიგან ჭეინე მთელი ქვეყნის ეურადლებს იზერობს. ამ ასლო წარსულში მან წარმოსთქვა ძლიერი სიტუვა სოციალიზმზე, და ერთნულ საკითხზე. ჭეინე ჭეიტხავს ლიბსენეტს, რთმელიც მოუსყერად ილამქრებს ამის წინააღმდეგ. ლიბსენეტო, ამბობს იგი, ძლიან ნაადრეუად კასდა ინგლისელთა სათავეანო გმირად, როგორც სიმბოლო მომაგალი გერმანიისა, რომელთანაც მას (ინგლისს) მოუხდება წავის ჩამოგდება. მაგრამ სრდებთან, ვითომც „ზოტსდამის შეორე შეუე“ (ვითომც ლიბსენეტა) დიდ ადგილს ჭეივებდეს გერმანულ ს. დ. გულში. მართალია, ჩვენ, გერმანელი ს. დ.—ტუბი ზიზდიო ვუეურებო სსვა ერთა ბრმად ათვლისწუნებას, მაგრამ ეს კიდევ არ ნიშნავს, რომ ბრიტანელთა ეოველს შეხედულებას ტაში დაურან. არა, ბრიტანიას ჭესურს ჩვენი განადგურება. ჩვენ ჯერ ამი არ გვინდოდა, გვსურდა სხატო მშვიდობიანობისა და წავის გამარჯვება, მაგრამ რაკი არ იქნა, რაკიდა სამშობლო ჩვენი მტრისგან გარშემოტრეშულია, ჩვენც ვედებოთ უკანასკნელ სისხლის წყეთამდე ვაბძოლოთ და ჩვენზე მოიერიშენი ავლავით. აქ კი, ამ შეხედულობაში, თვითველი ჩვენგანი სულით და გულით თანაგრძნობს სსვა ზარტიებს და მთავრობასთან ერთად ვალექტიურ ზასუნს აძლევს მოსულ მტრებს...

★ წყალქვეშა ნავების მოქმედება. აღრიტიკის ზღვაში ავსტრიელთა წყალ ქვეშა ნავმა დაპლუზა ფრანგების კრეისერი“ ლიონ გამბეტა“. ეს კრეისერი აშენებულია 1901 წ. სისწრაფე მისი უდრიდა 22 კვ. შეიარაღებული იყო 44 ზარბაზ. აქედან 4 ზარ. 7,5 დიუმინი იყო, 16 — 6,5 დ. ხოლო დანარჩენი 2 დ. ამასწინად რომიდან და ბუქარესტიდან მოვიდა ცნობა, რომ გერმანელებს აღრიტიკის ზღვაში გადმოაქეთ თავიანთ წყალქვეშა ნავებო. ჩვენ უკვე ვიცით რა სარგებლობა მოუტანა გერმანელებს ამ ახალ ტიპის წყალქვეშა ნავებმა. გერმანელებმა როდესაც პირველად ჩაუშვეს ზღვაში ასეთი ნავი, მაშინ ფრანგებს უკვე 85 ნავი ჰქონდათ. სჩანს, ხარისხით გერმანელებისა ბევრად სჯობიან მის მეტოქეებისას. მას შემდეგ „გერმანია—კრუზის“ სახელოვანი ქარხანა გამოუღმებით აგებდა ასეთს ნავებს. ზღვაზე დიდი სამსახური გაუწიეს ნავებმა. 5 ენკ. პირველად დაპლუზეს ინგლისელთა კრესერი „პატუაინდერი“, 23 ენკ. სამი კრეისერი „კრესი“, „ხოვი“ და „აშუკირი“ ერთსა და იმავე დროს დაპლუზა ერთმა წყალქვეშა ნავმა, შემდეგ 16 ოქტ. კრეისერი „ხაუკი“ იმავე წყალქვეშა ნავმა, შემდეგ ძირა; ასევე დაიღუპა რუსის ჯავშნოსანი „პალოდა“;

ინგლისელთა „ჰერმესი“, „ნიგერი“, და ცნობილი ჯავშნოსანი „ქორმი-ბი“.

ოიდიზოს მეფე ქართულ სცენაზე

სოფოკლეს სახელოვანმა ტრაგედიამ გააბედნიერა ჩვენი სცენა. თქმა არ უნდა, ჩვენი სცენის სიღარიბე, რასაც განვიცდით საკუთარ თეატრის დაწვის შემდეგ, ხელს ვერ შეუწყობდა პიესის მწყობრ მსვლელობას, თუნდა, ვთქვათ, დეკორაციის მხრით; მაგრამ ის, რაც მოგვეპოვება, მშვენიერად გამოეყენებინა რეჟისორს, რომ რამდენადმე ანტიური სტილის სული შეექმნა სცენაზე. ერთი რამ შეიძლება შეგნიშნოთ, კითერონის კიდენი და მისი ლანდშტაფი უკეთესად შეეძლოთ მოეწყოთ, თუ მარცხნივ სცენის სიღრმისკენ გასწვდენ მას და ბადით გამოვიკრვალ სახეს მისცემდენ, თორემ საზოგადო სურათს ელფერს უკარგავდა იგი და უშნო, შეთითხნულ კედელსავით ეჩხირებოდა თვალს.

მაგრამ ყველა ეს წვრილობანია. მე მსურს მივაქციო ყურადღება თვით აღმსრულებელთ. მთავარი როლი ოიდიზოსი, რომლის გარშემოც ტრიანლებს საზარელ მოირას ჯადოსნური ჯარა მიზანში ამოღებულ პირის გასაგმირავად, ეკისრნა ჩვენს ახალგაზრდა მსახიობს ა. იმედაშვილს. სიმართლე უნდა ითქვას, რომ მან მეტად, და ისიც მეტისმეტად გაათანამედროვა ანტიურ ქვეყნის გმირი ოიდიზოსი. თუ ხელოვნებას დაეუგდებო ყურს, მაშინ დავინახავთ, რომ ა. იმედაშვილის ტონი ყალბად იყო აღებული. ჩვენ ვერ ვხედავდით მოგვეურსა და მეტად სადა ინტონაციას, თვით ძლიერ ემოციათა დროს გაზვიადებულ თრთოლვას, საღმრთო სიგიჟეს, ცივსა და ძალდაუტანებელს პლასტიკას. თუ ავიღებთ თანამედროვე გარყვნილ ესთეტიურ გემოვნების მოთხოვნისა, მაშინ, დიახა, რომ მოლოდინს გადააჭარბა იმედაშვილმა. და რაკი ეს ასე მოხდა, მსახიობი დაექვემდებარა დღევანდელს ესთეტიკას და ძველი გმირი გაათანამედროვა, ჩვენც იძულებული ვხდებით ამ მხრით განვიხილოთ მისი თამაში.

პირველ გამოჩენისთანავე ა. იმედაშვილმა გავგრძნობინა სეზებედ მორკმული ოიდიზოს. ძალდაუ-

ტანებელი და მეტად მოხაზული პლასტიკა თანწე-
 ზომილი დიქციით თვალწინ გვიდგენდა სფინქსის
 დამმარცხებელ მეფეს, რომელსაც საკუთარი ძალ-
 ღონე შეუგნია. გაბრწყინებულ თვალებიდან იმე-
 დის ნაპერწყლები გადმოსცივდა, როდესაც სიტყ-
 ვით მიჰმართეს თხეხსავით შემოცვენილ დამფრთხალ
 „კადმოსის შვილთ“ ამ დროს მის ბუნებრივ მედი-
 ღურობას საოცარის სისწორით ეგუებოდა არანაკ-
 ლებ მედიღური გრაცია. მასში ერთსა და იმავე
 დროს თავისუფლად და ძლიერი სახით ხორციელ-
 დება ოიდიპოსის მეფური ღირსებაცა და ნაკლუ-
 ლოვანებაც. ყოველს მნიშვნელოვან თუ უმნიშვნე-
 ლო ხმაურობაზე იგი იჭერდა განსაკუთრებულ პო-
 ზას. პროფილში იგი ღმერთ-მეფის ქანდაკსა ჰგავდა.
 საუცხოვო ხელოვნებით ჩაატარა მომენტი უდიდესი
 კატასტროფისა, როდესაც ოლიმპის მწვერვალამდე
 აზიდული ბედნიერი ოიდიპოს შეიგნებს, რომ თვით
 ამ თვალთმაქც ბედნიერებაში იგი უზომო უბედუ-
 რია, როგორც სასტიკ მოირას სათამაშო ნივთი. ეს
 ორი მომენტი, უკიდურესი ბედნიერება და უბედუ-
 რება, როგორც უფსკრულის ორი კიდე, ერთი-ერ-
 თმანეთზე გადაჰყავდა და მრავალფეროვანი სახიობით
 ჰარმონიულად შეაზავა. ხელოვანმა იხსნა ხელოვნე-
 ბა აუცილებელ ქაოტიური მდგომარეობიდან, რაც
 შეგვეძლო გვეგულისხმა, თუ მსახიობი წასცდებო-
 და და ოდნავაც არის, თამაშის ტაქტს უღალატებ-
 და.

ოიდიპოსს სათანადოდ უწყობდნენ ხელს სხვა
 მსახიობნიც. მაგალითად, კარგი იოკასტე იყო ქ-ნი
 ა. ქიქოძის ასული. ვამბობთ კარგი მეთქი, რამდენა-
 დაც საქმე გვაქვს მის ახალგაზრდა ნიქთან, რომელ-
 საც გაფურჩენა ეჭირვება, წვრთნა, სკოლა. თუ ეს
 არ მივიღეთ მხედველობაში, მაშინ უნდა გამოე-
 ტყდეთ, რომ მისი იოკასტე მეტად ფერმკრთალი
 იყო. ვერ ვიტყვით, რომ ეს ახალგაზრდა მსახიობი
 სასცენო ძალას არ წარმოადგენს, ვერც იმის თქმა
 შეიძლება, ვითომც მას საკმაო ტემპერამენტი არ
 ნოვბოვებოდეს, სასცენო ცეცხლი. პირიქით, ძლი-
 ერ ემოციებს ხშირად გადაჰარბებული გრძობითაც
 კი გვიხატავს, მაგრამ ეს კიდევ როდი ნიშნავს იმ
 სახელწოდების ეკვივალენტს, რასაც მსახიობს ეძა-
 ხიან. ეს მხოლოდ ნიქია, საწვრთნელი ნიქი, რო-
 მელიც უსათუოდ სკოლის ქურაში უნდა გამოეწრ-
 თოს. აი, სწორედ ამ უსკოლობას უნდა მიეწეროს,
 რომ იმ დღეს ქ-ნი ქიქოძის თამაშში ერთგვარი ქა-
 ოტიური მდგომარეობა გამეფდა, სადაც ყოველის-
 ფერი შეგვეძლოთ დაგენახათ ტრაგედია და მელო-

დრამაც. თვით კომედიაც კი. მას სურდა იოკასტეს
 დედოფლური ბრწყინვალეობით გამოსულიყო, მაგრამ
 მის მედიღურებას ხმის ამოდებისთანავე შარავანდე-
 დი მოეგლიჯა: მისი ხმა იყო ნაზი, თითქოს მორ-
 ცხვი, როგორც შეჰფერის ზღაპრის ფერიას. უმაღ-
 ლესად კეკლუცი და დიდებული მომენტი შეძრწუ-
 ნებისა, როგორც კლასიკურ პიესების აუცილებელ
 ფერადის, მან მხოლოდ უბრალო თითების მტვრე-
 ვითა და ტერასზე ფორთხვით გამოჰხატა და მით
 იოკასტეს მოაკლო საღვთო ძალღონე, თუ გნებავთ
 ანტიურ დროინდელი იოკასტეთა განსაცვიფრებელი
 მამაკაცური ძალღონე. არა, როგორც ვსთქვით, ქ-
 ქიქოძის იოკასტე კარგი იყო, თუ აღმსრულებელს
 მოყვარულად ჩავთვლით და მეტად სუსტი, თუ
 ასეთ სახით შეასრულა უკვე დიპლომირებულმა
 მსახიობმა...

სუსტობდა ზარდალიშვილიც კრეონის როლ-
 ში.

ა. შანშიაშვილს შეეძლო მოხუცი ტირეზი უფ-
 რო კარგად დაეხატნა, თუ თავის მდიდარ ხმას მო-
 ნოტონურად არ მოიხზარებდა. საზოგადოდ იმ დღეს
 ამ როლში ბევრად უფერული იყო, ვიდრე გვინა-
 ხავს იგი სხვა დროს ჩვენს ძველს თეატრში...

სუსტობდა ხორო მოხუცებისა. აქ უმუსიკო-
 ბაც უშლიდა ხელს.

მხეველებს მეტისმეტი კვილით დისონანსი შეჰ-
 ქონდათ პიესის მსვლელობაში. არც თუ შერჩეული
 პერსონაჟი იყო. მეტი წილი უგრიმოდ გამოსული-
 ყო. ეს არ ებატებათ საზოგადოდ ყველას და მით
 უმეტეს ქ-ნი ნ. ჩხეიძეს, რომელსაც ყოველთვის გათ-
 ვალისწინებული აქვს ხოლმე თავისი მოვალეობა...

ტიპიური გულუბრყვილო მწყემსი იყო ბ-ნი
 კორიშელი.

ნინიძეს რომ როლი სკოდნოდა, უფრო კარგი
 მოამბე იქნებოდა...

დ. კ-ძე.

პროვინციის ცხოვრება

დ. ჩხარი. (ზემო იმერეთი). ჩხარი საკმაოდ
 ცნობილი დაბაა. მცხოვრებთა რიცხვი უდრის 1200
 კომლს. უმრავლესობა ქართველობაა, 150—200
 კომ. იქნება სომეხი. მცხოვრებნი მისდევნენ მეურ-
 ნეობას. ღვინის დამუშავებაც კარგა ხელს აძლევს.

5 586 / 2
1915

ხელის მომწერთა საყურადღებოდ:

რედაქცია დაბეჯითებით სთხოვს პატივცემულ ხელის მომწერთ ქურნალის სვედრი ფული გამოგზავნონ დროზე, უძთავრესად ეს შეეხება ქ. გორისა და დ. ცხინვალის ხელის მომწერთ. წინააღმდეგ შემთხვევაში ქურნალის გზავნა მოესპობათ.

კარგი ადგილი უჭირავს მებაბრეშუმეობასაც, თუმცა ბაზარი არ არის ფართო. მიწის სიმცირემ აქაურები გაჭაბა მხნე, მომუშავე, გამბედავი. ამ მხრივ მათ ბევრად წინ გაუსწრეს ქვემო იმერლებს, სადაც ზარმაცობა ფეხ მოკიდებულია...

ბაზარზე უმთავრეს მეტოქეებად გამოდიან სომხები. ეს არც ისე გასაკვირველია, თუ გავიხსენებთ საქართველოს ვაჭრობა-მრეწველობის ბედს, რომელიც ჯერჯერობით ჩვენს მეზობლებს უფრო სწყალობს და უცინის, ვიდრე ქართველებს.

ჩხარში დაარსებულია საკრედიტო ამხანაგობა, თავმჯდომარეობს მღვ. არტემ გაპამატიანი. დანარჩენი წევრები სულ ქართველები არიან. მართალია, ამხანაგობის საქმე ჯერ სავსებით არ არის მოწესრიგებული, მაგრამ ეს აიხსნება იმ გარემოებით, რომ იგი სულ ახლად დაწყებული საქმეა, ნორჩი. ხალხი კი დიდი მადლიერია მისი. დღემდე მათი ბედ-იღბალი სულ ჩაჩნების ხელში იყო. მცირე სესხში აუარებელ გადასახადს სთხოვდნენ. დღეს კი შეღავათიან პირობებში შეუძლიან ხელის მონაცვლება და მოლონიერება. დიდი მადლობის ღირსია ბ.ნი ა. არაბიძე, რომელმაც ხალხს შეაგნებინა ბანკის მნიშვნელობა და ყოველი ძალა იღონა საქმის წარსამატებლად.

განათლების მხრით თავს ვერ შეიქებს დ. ჩხარი. დღემდე აქ მხოლოდ დაბალ ტიპის სასწავლებლებია, რომელთაც არ შეუძლიათ მოთხოვნილების დაკმაყოფილება, შეძლებულ მცოვრებთ შეილება მიჰყავთ ქუთაისში და თბილისში. ამ ბოლო დროს აქ ლაპარაკი იყო გაეხსნათ საშვალო სასწავ-

ლებელი, პროგიმნაზიების ტიპისა. ჩვენ ეს ვერ გავიგია. რა სანუკვარია ასეთი სასწავლებელი, რა ფასი აქვს იქაურ სწავლას, ან რაში გამოიყენებენ მას? ჩვენის ღრმა რწმენით თუ კი ძალ-ღონე შესწევთ ჩხარელებს ახალის სასწავლებლის გასახსნელად, და ისიც საშაულო ტიპის სასწავლებლისა, მაშინ ბევრად უმჯობესი იქნებოდა სამეურნეო სასწავლებელი გახსნან, ან ერთ-ერთი სასპეციალო. ნუ დაიფიწყებენ, რომ გიმნაზიები სამოხელეო ხალხს გვიზრდის, ჩვენი ქვეყანა კი, როგორც სამეურნეო და მომავალი სამრეწველო ქვეყანა, მოითხოვს სპეციალიტებს...

ი. იმერელი.

ბ. რედაქტორო!

ნება გვიბოძეთ თქვენი პატივცემულ ქურნალის საშუალებით უღრმესი მადლობა გამოვუცხადო სოფ. ოძისში მცხოვრებელს (დუშეთის მაზრა) მთელი მაზრისათვის მომეტებულ გულ კეთილს თავადს ს. მ. ჩოლოყაშვილს, რომელმაც კეთილი ინება და სოფ. მჭადიჯვრის უფასო წიგნთ-საცავ სამკათხველოს წლის ბოლომდისინ გამოუწერა ქურნალი „კლდე“.

მჭადიჯვრის წიგნთ-საცავ სამკათხველოს თავმჯდომარე მღვდ. მიხ. მშველიძე.

რედაქტორ-გამომცემელი რ. გაბაშვილი.